

Rapport

Klacht

Verzoeker, advocaat, klaagt erover dat zijn advocaatstagiaire op 18 mei 2009 geen toegang werd verleend tot de detentieboot Dordrecht, teneinde met verzoeker een telehoorzitting van de rechtbank Maastricht bij te kunnen wonen. Verzoeker klaagt verder over de wijze waarop zijn klacht door de plaatsvervangend locatiedirecteur van de detentieboot Dordrecht is afgehandeld.

Beoordeling

Algemeen

Verzoeker meldde zich op 18 mei 2009 met zijn advocaatstagiaire bij de portier van de detentieboot Dordrecht, in verband met een zitting vreemdelingenbewaring via een directe beeld- en geluidverbinding met de rechtbank Maastricht. Ondanks dat de advocaatstagiaire in het bezit was van een advocatenpas en legitimatie, kreeg zij van de portier van de detentieboot geen toegang tot de detentieboot.

Verzoeker diende hierover op 3 juni 2009 een klacht in bij de directeur van de detentieboot Dordrecht. De plaatsvervangend directeur liet verzoeker bij brief van 1 juli 2009 weten dat een advocaatstagiaire met advocatenpas en legitimatie toegang wordt verleend tot de detentieboot, als zij vooraf schriftelijk is aangemeld. Dit was vastgelegd in allerlei regels rondom de toegangscontrole die gelden voor het detentiecentrum.

Verzoeker kon zich niet vinden in de reactie van de plaatsvervangend directeur en de wijze waarop zijn klacht was behandeld en diende op 18 juli 2009 een klacht in bij de Nationale ombudsman. Verzoeker vroeg de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen naar zijn klacht.

De Nationale ombudsman opende op 9 november 2009 een onderzoek naar de klacht van verzoeker en vroeg de minister van Justitie om een reactie op de klacht.

I. Bevindingen

Visie verzoeker

Verzoeker stelde dat zijn advocaatstagiaire op 18 mei 2009 onterecht de toegang tot de detentieboot is geweigerd. Los van dit specifieke geval, vindt verzoeker het in zijn algemeenheid van belang dat advocaatstagiaires in het kader van hun opleiding onbelemmerd toegang moeten kunnen krijgen tot justitiële inrichtingen. De klachtafhandeling door de plaatsvervangend directeur van de detentieboot Dordrecht achtte verzoeker onzorgvuldig, omdat hij niet in de gelegenheid was gesteld te worden gehoord. Ook beriep de plaatsvervangend directeur zich op toegangsregels, zonder aan te geven op welke regels hij zijn reactie baseerde, en waar deze regels zijn te vinden.

Visie minister van Justitie

In reactie op het onderzoek van de Nationale ombudsman liet de minister bij brief van 5 januari 2010 weten de klacht van verzoeker gegrond te achten. Ten onrechte was de advocaatstagiaire van verzoeker de toegang tot de detentieboot geweigerd. De minister verwees naar artikel 5 van de Regeling toelating en weigering bezoek en beperking telefooncontacten penitentiaire inrichtingen (regeling van de minister van Justitie van 8 april 2006, nr. 5403085/05/DJI, gepubliceerd in de Staatscourant 2006, 77), hierna de Regeling. Daarin staat dat een advocaat(stagiaire) op vertoon van advocatenpas en legitimatie zonder voorafgaande aanmelding een gedetineerde kan bezoeken. Meegekomen medewerkers van een advocatenkantoor moeten zich daarentegen wel vooraf aanmelden, zo staat vermeld in artikel 8.1.6. van de huisregels van het Detentiecentrum Dordrecht. Ten onrechte is deze bepaling jegens de advocaatstagiaire van verzoeker toegepast.

In dit kader liet de minister nog weten dat er wordt gewerkt aan de aanpassing van de huisregels, om een geval als het onderhavige in de toekomst te voorkomen.

Verzoekers kritiek op de wijze waarop zijn klacht was afgehandeld, werd door de minister gedeeld. Zo was verzuimd verzoeker te wijzen op grond van welke regels de weigering van de toegang was gebaseerd en hoe deze regels bekend zijn gemaakt. Ook achtte de minister het onjuist dat er geen hoor- en wederhoor was toegepast bij de klachtbehandeling door de plaatsvervangend directeur. De minister verklaarde beide klachtonderdelen dan ook gegrond.

II. Beoordeling

Ten aanzien van het weigeren van de toegang

Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat gerechtvaardigde verwachtingen van burgers en organisaties jegens overheidsinstanties worden gehonoreerd. Dit vereiste brengt mee dat huisregels van een penitentiaire inrichting niet in strijd zijn met een ministeriële regeling.

In artikel 5 van de Regeling staat vermeld dat een advocaat met advocatenpas en legitimatie een penitentiaire inrichting kan bezoeken. Dit geldt evenzeer voor advocaatstagiaires. Vooraf aanmelden is voor hen niet aan de orde. In artikel 8.1.6. van de huisregels van de detentieboot staat dat eventueel meegekomen medewerkers van een advocatenkantoor vooraf moeten zijn aangemeld bij de directeur of afdelingshoofd. Stagiaires dienen volgens deze bepaling vooraf door middel van een faxbericht te zijn aangemeld.

De Nationale ombudsman is met de minister van oordeel dat de klacht van verzoeker gegrond is. De advocaatstagiaire van verzoeker was op 18 mei 2009 in bezit van een

advocatenpas en legitimatie en had om die reden niet de toegang tot de detentieboot mogen worden geweigerd. Uit de reactie van de minister begrijpt de Nationale ombudsman dat de weigering van de toelating het gevolg is van het feit dat de huisregels niet in overeenstemming zijn met de ministeriële regeling. Nu de huisregels tot stand zijn gekomen onder verantwoordelijkheid van de minister, heeft deze gehandeld in strijd met het rechtszekerheidsvereiste.

De gedraging is niet behoorlijk.

Ten aanzien van de wijze waarop de klacht door de plaatsvervangend directeur is afgedaan

Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen die daarbij een belang hebben in staat stellen te worden gehoord. Als dit achterwege blijft is het onmogelijk voor betrokkenen om zich te verweren tegen wellicht onjuiste vaststellingen.

De plaatsvervangend directeur van de detentieboot deed de klacht van verzoeker schriftelijk af, zonder verzoeker de gelegenheid te bieden om te worden gehoord. Nu er geen sprake van was dat de klacht van verzoeker kennelijk ongegrond was, of dat verzoeker had aangegeven dat hij geen gebruik wilde maken van de mogelijkheid om te worden gehoord, zoals verwoord in artikel 9:10 lid 2 Awb (zie Achtergrond, onder III.), heeft de plaatsvervangend directeur onjuist gehandeld. De Nationale ombudsman is met de minister van oordeel dat er is gehandeld in strijd met het vereiste van hoor en wederhoor.

De Nationale ombudsman toetst de wijze waarop de klacht van verzoeker is afgedaan ook aan het motiveringsvereiste. Dit vereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering. Dit brengt met zich mee dat wanneer een bestuursorgaan bij de afhandeling van een klacht verwijst naar regels, het bestuursorgaan aangeeft op welke regel(s) een beroep wordt gedaan en hoe deze regels bekend zijn gemaakt.

In de brief van 3 juni 2009 liet de plaatsvervangend directeur verzoeker weten dat er allerlei regels gelden rondom de toegangscontrole. Hij deed de klacht van verzoeker af met als reden dat niet was voldaan aan de eisen voor toegangscontrole, zoals vermeld in deze regels. Hij maakte niet duidelijk welke specifieke regel(s) het betrof, noch hoe deze regels waren bekend gemaakt.

De Nationale ombudsman is met de minister van oordeel dat de plaatsvervangend directeur heeft verzuimd aan te geven op welke regels hij zich baseerde bij de afhandeling van verzoekers klacht en hoe deze regels bekend zijn gemaakt. Er is gehandeld in strijd met het motiveringsvereiste.

De gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de minister van Justitie, is gegrond ten aanzien van:

het weigeren toegang te verlenen tot de detentieboot Dordrecht, wegens schending van het vereiste van rechtszekerheid;

de wijze waarop de klacht door de plaatsvervangend directeur is afgedaan, wegens schending van het vereiste van hoor en wederhoor en het motiveringsvereiste.

De Nationale ombudsman heeft met instemming kennis genomen van de voorgenomen aanpassing van de huisregels voor het Detentiecentrum Dordrecht, nu met name de zinsnede uit artikel 8.1.6 over de voorafgaande aanmelding van stagiaires verwarring oproept.

Onderzoek

Op 28 juli 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer A. te 's-Hertogenbosch, met een klacht over een gedraging van de directeur van de detentieboot Dordrecht.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De minister van Justitie deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoeker berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van verzoeker van 28 juli 2009, met daarin;

zijn klachtenbrief aan de directeur van de detentieboot Dordrecht van 3 juni 2009;

reactie van de plaatsvervangend directeur van 1 juli 2009;

Standpunt van de minister van Justitie van 5 januari 2010, met bijlage;

hoofdstuk 8 van de huisregels van het Detentiecentrum Dordrecht, geldend op 18 mei 2009;

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

I. Artikel 5 Regeling toelating en weigering bezoek en beperking telefooncontacten penitentiaire inrichtingen

1. Een bezoeker die uit hoofde van zijn ambt of beroep de inrichting bezoekt dient naast een identiteitsbewijs zijn beroepspas als bedoeld in de bijlage bij deze regeling te overleggen.
2. Nadat aan de hand van het identiteitsbewijs de identiteit van de bezoeker is vastgesteld, wordt op grond van de beroepspas vastgesteld in welke hoedanigheid de bezoeker de inrichting betreedt.
3. Een bezoeker die uit hoofde van zijn ambt of beroep de inrichting bezoekt en niet tot één van de in de bijlage bij deze regeling genoemde organisaties behoort, dient aan te tonen dat hij in een bepaalde hoedanigheid de inrichting wenst te betreden. Daartoe dient de bezoeker een bewijs van de desbetreffende organisatie dan wel werkgever te overleggen.

II. Artikel 8.1.6. huisregels van het Detentiecentrum Dordrecht, versie 23 maart 2009

'Eventueel meegekomen medewerkers dienen tevens in het bezit te zijn van een schriftelijke verklaring van het advocatenkantoor en moeten vooraf zijn aangemeld bij de directeur of afdelingshoofd. Stagiaires dienen vooraf door middel van een faxbericht te zijn aangemeld'.

III. Artikel 9:10 Algemene wet bestuursrecht

1. Het bestuursorgaan stelt de klager en degene op wiens gedraging de klacht betrekking heeft, in de gelegenheid te worden gehoord.
2. Van het horen van de klager kan worden afgezien indien de klacht kennelijk ongegrond is dan wel indien de klager heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord.

3. Van het horen wordt een verslag gemaakt.